România are nevoie de investiții straine. Rolul ajutoarelor de stat în contextul programului de relansare economica

Preocuparea pentru a atrage investitori, mai ales a statelor care au nevoie acuta de capitalul strain pentru dezvoltare, așa cum este România, ar trebui sa fie o constanta a politicilor publice în aceasta perioada de relansare economica. Spre deosebire de cea din anul 2008, actuala criza economica este generata de situația sanitara globala, astfel încât nu ne putem raporta întocmai la pachetele de masuri abordate la acel moment sau la aceeași perioada de recuperare a jucatorilor din piața.

Banca Mondiala prognozeaza ca economia globala va scadea cu 5,2% în 2020, reprezentând cea mai profunda recesiune de la cel de-al Doilea Razboi Mondial. Totuși, instituția preconizeaza o revenire ușoara în 2021, aceasta depinzând însa de evoluția pandemiei și gestionarea acesteia de catre statele lumii. Chiar daca exista șansa unei recuperari economice în forma de V, șocul pandemiei nu poate fi ignorat, astfel ca statele trebuie sa ia în calcul toate scenariile posibile și implicațiile acestora: o recuperare mai lenta în forma de U sau o recesiune mai lunga în forma de L.

Contextul actual și necesitatea programului de relansare economica

Ca orice criza economica, și aceasta necesita intervenția prin masuri de sprijin adoptate de Guvern atât pentru salvarea companiilor afectate, cât și pentru stimularea investițiilor straine directe. Pe lânga datele existente, precum poziția geografica, apartenența la structuri sau organizații internaționale, resursele naturale, diferența în fața investitorilor se face și prin ajutoarele de stat disponibile, nivelul fiscalității, al birocrației etc.

În acest context, ținând cont și de provocarile cu care s-au confruntat companiile ce au capacitați de producție în Asia (e.g. China), precum perturbarea lanțului de aprovizionare, disponibilitatea forței de munca, statele din regiunea Europei Centrale și de Est intra într-o competiție pentru atragerea investițiilor straine inclusiv ca urmare a potențialelor relocari din China.

Planul Național de Investiții și Relansare Economica pregatit de Guvernul României are o valoare de peste 100 de miliarde de euro și urmeaza sa fie finanțat atât de la bugetul de stat, cât și din fonduri europene. Pentru relansarea economica sunt prevazute granturi și programe de sprijin cu finanțare de la fonduri externe nerambursabile și de la bugetul de stat.

În completarea programelor de tipul IMM Invest, granturi pentru inițiative antreprenoriale inovatoare și digitalizarea companiilor și programele de garantare a creditelor pentru capital de lucru și investiții, Ministerul Finanțelor Publice a adus modificari schemelor de ajutor de stat pentru investiții noi (greenfield), precum și cele pentru sprijinirea investițiilor care promoveaza dezvoltarea regionala prin crearea locurilor de munca, care sunt aplicabile atât IMM-urilor cât și companiilor mari.

Aceste modificari se datoreaza pe de-o parte unor decizii adoptate de Comisia Europeana și pe de alta parte pentru clarificarea si flexibilizarea procedurilor de acordare, plata și monitorizare a ajutorului de stat ca urmare a experienței cu privire la derularea procedurii de selecție și evaluare a cererilor de acord pentru finantare.

Modificarile aduse schemelor de ajutor de stat

În România sunt aplicabile doua scheme de ajutor de stat care contribuie la dezvoltarea regionala, și anume:

- schema de ajutor de stat pentru investiții noi (greenfield) care are rolul de a atrage investiții noi cu impact

major în economie de minim 1 milion de Euro;
- schema de ajutor de stat pentru sprijinirea investiţiilor care determina crearea de noi locuri de munca.

Recent, Comisia Europeana a decis sa limiteze impactul economic provocat de pandemie şi sa ofere statelor posibilitatea sa extinda schemele de ajutor de stat, pentru a oferi actorilor economici predictibilitate şi norme coerente. Astfel, ca urmare a modificarilor adoptate de Comisia Europeana, Guvernul a prelungit valabilitatea acestor scheme de ajutor de stat, care, altfel, ar fi expirat la 31 decembrie 2020.

Astfel, Ministerul Finanţelor Publice va putea emite acorduri pentru finanţarea investitorilor majori în economie pâna la 31 decembrie 2023, în vreme ce perioada în care sunt platite ajutoarele de stat se prelungeşte pâna în 2028.

De asemenea, la finalul lunii august, Ministerul Finanţelor Publice a publicat Ghidul solicitantului pentru ambele scheme de ajutor de stat aplicabile în România şi exista cadrul complet pentru accesarea acestor scheme.

Printre principalele modificari de flexibilizare şi simplificare aduse schemei de ajutor de stat pentru investiţii noi (greenfield) prevazuta de HG 807/2014 sunt dupa cum urmeaza:

- introducerea posibilitatii de a solicita extinderea perioadei de mentinere a investitiei cu pâna la maximum 2 ani;
- depunerea este continua pâna la utilizarea bugetului total al schemei;
- eliminarea modalitatii de stabilire a cheltuielilor eligibile din categoria constructii pe baza standardului de cost, având în vedere ca standardul de cost a fost stabilit în anul 2010;
- majorarea termenului pentru demararea investitiei de la 4 la 6 luni, datorita contextului economic mondial;
- stabilirea unui termen de 6 luni de la emiterea acordului pentru finantare pentru asigurarea surselor de finantare si demonstrarea situatiei juridice a locatiei, având în vedere ca procesul de perfectare a documentelor juridice în contextul actual poate întârzia depunerea cererii de acord pentru finantare;
- introducerea obligatiei întreprinderii de a realiza contributia la dezvoltarea regionala cel putin la nivelul ajutorului de stat platit.

În cazul schemei de ajutor de stat care se refera la investiţiile care determina crearea de noi locuri de munca, printre principalele modificari aduse acestei scheme se refera la urmatoarele aspecte:
- modificarea numarului de noi locuri de munca create la 100 locuri de munca pentru a încuraja investiţiile cu impact în economia locala şi regionala;
- înlocuirea procedurii de depunere a cererilor pentru finanţare în sesiuni cu mecanismul de depunere continua şi eliminarea selecţiei pe baza de punctaj;
- eliminarea obligaţiei de a nu înregistra debite restante la bugetul general consolidat al statului la momentul depunerii cererii de acord pentru finanţare. Nu se mai solicita Certificat de atestare fiscala la momentul depunerii cererii de acord pentru finantare, dar obligaţia ramâne valabila la momentul plaţii ajutorului de stat;
- introducerea posibilitaţii demararii proiectului de investiţii dupa depunerea cererii pentru finanţare;
- flexibilizarea conditiilor pe care trebuie sa le îndeplineasca companiile în activitate;
- flexibilizarea procedurii de plata a ajutorului de stat, prin eliminarea condiţiilor referitoare la crearea a minim 10 locuri de munca la depunerea primei cereri de plata, precum şi la numarul maxim de cereri care se pot depune într-un an calendaristic;
- introducerea unui termen de 30 zile lucratoare de la data primirii solicitarii pentru transmiterea completarilor, în vederea reducerii termenului de soluţionare a cererilor de plata a ajutorului de stat;

Ajutorul de stat poate fi o pârghie care sa contribuie la dezvoltarea României şi atragerea investiţiilor straine prin acordarea resurselor financiare pentru sprijinirea acelor companii care aduc valoare în economie. În acelaşi timp, politicile publice ar trebui sa se concentreze şi pe dezvoltarea altor aspecte care ar putea contribui la creşterea atractivitaţii României, precum dezvoltarea infrastructurii, pregatirea profesionala a oamenilor din judeţele care

necesita oportunitați de dezvoltare și asigurarea predictibilitații fiscale.